

АНАЛІЗ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ОЦІНКИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

На сьогоднішній день існує чимало методів оцінки підприємства, що відображається лише в деталях в різноманітних країнах, а також в залежності від типу рівня виробничих структур. Із цієї багаточисельної кількості методів можна вирішити два основних та третій, що є на нашу думку поєднання двох перших методів оцінки підприємства та його оточення. Перший метод оцінки має назву – прибутковий, другий – субстанційний (балансовий).

Будь-яке підприємство можна розглядати з різних точок зору – наприклад: мети для одержання наступних (майбутніх) предметів, тоді вартість підприємства буде залежати від величини та гарантій одержання прибутків. З іншої точки зору – кожне підприємство є суттю певного роду майна, що вартість якого можна визначити станом на певний період (балансова вартість).

Перша точка зору тісно переплететься із альтернативними можливостями викладання грошей із очікуваним прибутком як, скажімо, заощадження в банку. Інша – базується на матеріальних міркуваннях, тобто, купляються виробничі потужності, що мають певну цінність і вартість, а значить і певну ціну. В цілому, слід зазначити, що метод оцінки базований на прибутку в більшій мірі відповідає виробничій логіці ринкової економічної системи, ніж субстанційний метод оцінки, що займав в минулому домінуючу позицію.

Слід одразу ж відмітити, і це особливо важливо, що вартість підприємства не обов'язково повинна бути ідентичною в ціні підприємства. Вартість підприємства, що визначається на основі багатьох методів та критеріїв є лише вихідним, опорним моментом, найбільшою чи найтяжчою метою для обох критеріїв купівлі-продажу. Ціна, що є практично завершальною ланкою в ланцюжку оцінки підприємства залежить в свою чергу від багатьох економічних та неекономічних факторів, таких як обмеженість часу, технологічні моменти, купівельна спроможність, та, нарешті, є гендлярське мистецтво обох сторін.

Тільки в двох випадках вартість та ціна підприємства можуть співпасти:

1) випадково чи як компроміс між діаметрально протилежними ціновими уявами партнерів. Такі компроміси можуть приводити до визначення, так званої, середньої вартості, що автоматично стає ціною.

Вищезазначені діаметрично протилежні точки зору заслуговують особливої уваги, так як в країнах Східної Європи вони мають місце в багатьох випадках оцінки підприємства та його оточення.

Проте, перш ніж аналізувати особливості прояву нематеріальних складових вартості підприємства, слід детально, на нашу думку, проаналізувати матеріальні фактори, що впливають на методи прибутку та субстанції, а також інших похідних від них.

Про це буде йти мова в розділах даної частини.

1. Метод прибутку при оцінці підприємства:

$$E = e / p$$

де E – величина прибутку;

e – плановий прибуток;

p – дисконт альтернативного викладання капіталу та ризику.

Величина прибутку є сумою всіх дисконтованих до балансового чистих прибутків підприємства. Дане представлення методу за будовою нагадує формулу, так званого, вічного прибутку, що часто застосовується у західній літературі.

Дві основні складові, що визначають прибуток підприємства будуть розглянуті нами детальніше із всіма складовими та компонентами. Тому на першому кроці ми обмежимося лише їх короткими визначеннями.

Майбутній прибуток є величиною, що відповідає майбутньому середньому

річному прибутку підприємства.

Диспот альтернативного викладення капіталу та ризику є процентною величиною, що включає виробничий ризик, інфляцію, приватну ліквідність і т.д., і котра: закономірно, зменшує величину планового прибутку.

Слід зазначити, що використання вище проведеної формули не є універсальним методом, який можна застосовувати на період до 10-15 років. Поверхнева простота вимагає особливої скрупульозності в роботі. Так, невелика зміна одного з компонентів має вирішальний вплив на результуючу величину. З іншого боку очевидно проблемою є обрахування майбутнього прибутку на диспутну альтернативного викладення капіталу та ризику, бо кожен з них базується на багаточисельних складових.